

Türkiye’deki Elit Okçuların Doyum Düzeyleri*

Satisfaction level of Elite Archers in Turkey

1. Tahir KILIÇ (*tkilic@akdeniz.edu.tr*)
Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

2. Büşra SAYGIN (*busrasay@gmail.com*)
Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Öz

Okçuluk sporcuları için iyi bir genel fiziksel durum, koordinasyon, sabır, hırs ve çalışkanlık kadar, yaptıkları işin çeşitli aşamalarından duydukları doyum düzeylerinin belirlenmesi de önemlidir. Bu araştırmanın amacı okçulukta ülkemizde elit düzeydeki sporcuların uğraşlarından hoşnut olma derecelerini ortaya çıkararak, çalışmalarından ve yaptıkları spordan duydukları memnuniyetin ortaya konmasıdır.. Ülkemizde düzenlenen “Büyükler Salon Türkiye Şampiyonası”na katılan 55 erkek ve 56 bayan, toplam 111 sporcuya “Minnesota Satisfaction Questionnaire (MSQ)” Kısa Formu uygulanmıştır.

Araştırmaya katılanların, yaş ortalamaları $19,82 \pm 7,39$, spor yaşı $5,40 \pm 5,17$ ’dir. Araştırmaya katılan sporcuların yarışma kategorilerine göre % 0,7,2’si minikler,%36,9’u yıldızlar,%19,8’i gençler, %4,5’i büyükler şeklindedir. Çalışmamızda Elit Okçuların doyum puanları bayan $80,18 \pm 12,91$ ve erkek $75,15 \pm 13,75$ ile yeterli doyum puanı düzeyinde çıkmıştır. Cinsiyet ve okul türleri incelendiğinde ,ölçekten alınan puan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Devlet okulu $79,60 \pm 12,24$,özel okul $70,81 \pm 15,38$ ve diğer okullar $72,50 \pm 20,02$ puan olup aralarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Spor yapma yaşı ve spora teşvik açısından ölçekten alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Sözcükler: Okçuluk,Doyum Düzey

Abstract

Archery athletes need to have a good general physical condition, coordination, patience, ambition and hard work, until the various stages of their work is also important to determine their satisfaction levels. Our goal in this research, archery elite athletes in our country that they are satisfied with their jobs by revealing to what extent, to determine their satisfaction with their work and their sports.. Our country organized, "Senior Hall Turkey Championship" 55 male and 56 female participants, a total of 111 archery athletes, "Minnesota Satisfaction Questionnaire (MSQ)," Short Form were. Between 20-39 point defines very low, 40-59 point defines low, 60-79 point defines enough, 80-100 point defines high satisfaction. Datas are evaluated in SPSS programme frequency analysis according to inquiry questions satisfaction average and satisfaction point calculation to be made Of participants, mean age 19.82 ± 7.39 , 5.40 ± 5.17 sport age .Categories of racing, is 0.7.2% Cadet, 36.9% Junior, 19.8% young , 4.5% grown. Archers Archery federation of young adults under the category of the contest race with the instructions.

In our study , 80.18 ± 12.91 Elite Archers female and male satisfaction scores with the adequate satisfaction score level was 75.15 ± 13.75 . In our study, the level of satisfaction, the scores by gender and by type of school athletes showed significant difference ($p < 0.05$). 79.60 ± 12.24 in the comparison of the public school, private school, and 70.81 ± 15.38 72.50 ± 20.02 points were the other schools. Graduated or student of the scale scores were higher than those of private schools and other schools. Sports in terms of age and the promotion of sports was not a significant difference between the scores obtained from the scale.

Keywords: Archery athletes, satisfaction levels.

* Bu araştırma poster sunum olarak, 2.Uluslararası Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresinde, 31 Mayıs- 2 Haziran 2012 tarihleri arasında Ankara'da sunulmuştur.

GİRİŞ

Günümüzde sporcuların branşları ile ilgili iş doyumunu ve yaptıkları işten ne derece hoşnut olmaları araştırmacıların ilgilendikleri güncel konular arasındadır. Doyum kelime anlamı olarak, bireylerin uğraşlarına ya da uğraşlarının özelliklerine karşı geliştirdikleri pozitif veya negatif tutumlar ve duygular olarak açıklanır. Başarılı araştırmada iş doyumunu, “bir iş görenin işini ya da iş yaşamını değerlendirmesi sonucunda duyduğu haz ya da ulaştığı olumlu duygusal durum“ olarak tanımlamıştır [2].

Doyum düzeyi sporcuların performans düzeylerini de olumlu veya olumsuz yönde etkilemektedir. İş doyumunu dinamik bir tutum olarak göze çarpar. Elit düzeyde sporcular antrenman ve müsabaka esnasında yalnız fiziksel boyutları ile değil, duygu ve düşünce boyutu ile de uğraşlarının içindedir. Sporcular katılmış oldukları faaliyetlerde yaşam biçimi olarak benimsemiş ve tutum geliştirmişlerdir. Sporcuların tutumları, antrenman şartları, psikolojik, fizyolojik, çevresel faktörlere bağlı olarak gelişmekte ve değişmektedir. [6]

Başarı ve iş doyumunu birbiri ile ilişkilidir. Duygu olarak başarmak bir gerekliliktir. Başarı ise bu gerekliliğin doyumunda yardımcıdır. Bireyin gereksinimleri ile başarı düzeyi önemli düzeyde etkileşimindedir. Gereklilikler bireylerin isteklendirilmesini sağlayan önemli motivasyon güdüleridir. Yapılan araştırmalarda işgörenin olumlu performansının bireysel gayreti sonucunda olduğu ve bu gayretin örgütsel isteklendiricileri kontrol edebileceği belirtilmiştir. Gelir artışı, bir gayretin sonucuysa daha çok gayretlenme ücret artışı ile sonuçlanacaktır. Bireylerin ulaşmak istedikleri amaçlar için başarı gerekliliktir, bu başarı da performansın artmasına yol açar [11].

Spor bilimlerinde bireylerin tutumlarının olumlu yönleriyle geliştirilip, değiştirilebilmesi için bu alanda araştırmalar yapılması gerekmektedir. Araştırmadaki amacımız, sayıları gün geçtikçe artan sporcu katılımları ve küllüpleşmesiyle okçuluk branşında ülkemizde elit durumdaki sporcuların uğraşlarından hoşnutluk derecesini ortaya çıkararak, duydukları memnuniyeti tespit etmektir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Yöntem

Elit Okçuların iş doyum düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada varolan durumu ortaya koyan tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Taramada anlık durum saptama tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında değerlendirilerek, anket sorularına verilen yanıtlar üzerinden frekans analizi, doyum ortalamaları ve doyum puanları hesaplanmıştır.

Araştırmada okçuların yaş, cinsiyet, spora teşvik ve öğrenimlerine göre iş doyum düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırma çalışma grubunu ülkemizde düzenlenen “Büyükler Salon Türkiye Şampiyonası”na katılan 55 erkek ve 56 bayan, toplam 111 sporcu oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan sporcuların yarışma kategorilerine göre % 0.7,2’si minikler,%36,9’u yıldızlar,%19,8’i gençler, %4,5’i büyükler şeklindedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmamızda “Minnesota Satisfaction Questionnaire (MSQ)” Kısa Formu uygulanmıştır. Ölçekten alınan 20-39 arası puan çok düşük, 40-59 arası puan düşük, 60-79 arası puan yeterli, 80-100 arası puan yüksek doyumunu belirtmektedir. Weiss, Davis, England ve Lofquist’in “Minnesota Satisfaction Questionnaire” uzun formundan (100 madde) iç ve dış doyum faktörlerinden oluşan doyum durumları ile ilgili maddeleri birleştirilerek 20 madde halinde geliştirmişlerdir. Geliştirilen bu ölçek iş doyum düzeyleri ile ilgili araştırmalarda sıklıkla kullanılmaktadır [5]. MSQ kısa formunun geçerlik ve güvenilirliği Gillet ve Schwab tarafından belirlenmiştir [7]. MSQ kısa formu 20 sorudan ve her soru 5 seçenektir. “Hiç hoşnut değilim”, “Hoşnut değilim”, “Kararsızım”, “Hoşnudum”, “Çok Hoşnudum” şeklindeki bu seçeneklerin değerlendirilmesinde 1’den 5’e kadar puanlar verilmiştir. Buna göre ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan 20’ dir. Ölçekten alınan 20-39 arası puan çok düşük, 40-59 puan düşük, 60-79 arası puan yeterli, 80-100 arası puan yüksek doyumunu belirtmektedir.

BULGULAR

Tablo 1: Araştırmaya katılan sporcuların takvim yaşı ve spor yapma yaş ortalamaları

Değişkenler	Cinsiyet		En az	En çok	p
	Erkek	Bayan			
Takvim Yaşı	20,40±8,236	19,25±6,479	12	58	0,415
Spor Yaşı	5,56±5,650	5,23±4,710	1	27	0,737

Tablo 2. Okçuların Genel Doyum Düzeyleri

Derece	Frekans	Puan	TOPLAM
HHD	123	1	123
HD	185	2	370
K	278	3	834
H	874	4	3496
ÇH	760	5	3800
TOPLAM	2220		8623
DOYUM PUANI		77,68 [*B: 80,18±12,91 E: 75,15±13,75]	
DOYUM ORTALAMASI		3,88	
*B:Bayan,E:Erkek			

Tablo 3.Okçuların Spor yaşları, yarışma kategorileri, cinsiyet, teşvik ve okul türlerine göre dağılımları.

Değişkenler		f	%	DP
Spor Yaş	1-5 yıl	76	68,5	77,18
	6-10 yıl	26	23,4	81,85
	11 ve üzeri	9	8,1	69,89
Yarışma Kategorileri	Minikler	8	7,2	77,63
	Yıldızlar	45	40,5	75,11
	Gençler	32	28,8	81,38
	Büyükler	23	23,4	77,62
Cinsiyet	Kadın	56	50,5	80,18
	Erkek	55	49,5	75,15
Teşvik Eden	Arkadaş	23	20,7	76,22
	Öğretmen	10	9,0	71,70
	Aile	55	49,5	79,27
	Diğer	23	20,7	77,96
Okul Türü	Devlet Okulu	86	77,5	79,60
	Özel Okul	21	18,9	70,81
	Diğer	4	3,6	72,50

Tablo 4. Frekans Dağılımı ve Doyum Düzeyleri

Anket Soruları	HHD	HD	K	H	ÇH	DO	DP
1 Beni Her Zaman Meşgul Etmesi Bakımından	12	13	12	53	21	3,52	78,2
2 Bağımsız Çalışma İmkânım Olması Bakımından	5	10	8	50	38	3,95	87,8
3 Arasına Değişik Şeyler Yapabilme Şansım Olması Bakımından	4	9	9	53	36	3,97	88,2
4 Toplumda Saygın Bir Kişi Olma Şansını Bana Vermesi Bakımından	6	8	8	44	45	4,03	89,4
5 Antrenörümün Sporcuları İyi Yönetmesi Bakımından	5	5	17	23	61	4,17	92,6
6 Antrenörlerinin Karar Verme Yeteneği Bakımından	8	12	11	36	44	3,86	85,8
7 Vicdani Bir Sorumluluk Taşıma Şansını Bana Vermesi Bakımından	3	8	16	49	35	3,95	87,6
8 Bana Garantili bir gelecek Sağlaması Bakımından	9	13	22	38	29	3,59	79,6
9 Takım Arkadaşlarım İçin Bir Şeyler Yapabilme İmkânına Sahip Olmam Bakımından	5	4	12	53	37	4,02	89,2
10 Takım Arkadaşlarıma Ne Yapacaklarını Söyleme Şansına Sahip Olmam Bakımından	5	5	24	40	37	3,89	86,4
11 Kendi Yeteneklerimi Kullanarak Bir Şeyler Yapabilme Şansımın Olması Bakımından	6	6	8	38	53	4,14	91,8
12 Antrenman ile İlgili Alınan Kararların Uygulamaya Konması Açısından	5	11	10	49	36	3,9	86,6
13 Okçuluk Sayesinde Sağladığım Maddi Kazanç Bakımından	14	15	30	32	20	3,26	72,4
14 Milli Takıma Girme veya Kariyerimin Yükselmesi İmkânımın Olması Bakımından	4	10	16	39	42	3,95	87,6
15 Kendi Kararlarımı Uygulama Serbestliğini Bana Vermesi Bakımından	2	7	7	53	42	4,14	91,8
16 Müsabaka Yaparken Kendi Yeteneklerimi Kullanabilme Şansını Bana Sağlaması Bakımından	9	8	7	46	41	3,92	87
17 Antrenman Şartları Bakımından	4	11	13	49	34	3,88	86,2
18 Takım Arkadaşlarımla Birbirleri ile Anlaşması Bakımından	3	6	18	43	41	4,02	89,2
19 Müsabakadaki Başarımla Karşılığında Takdir Edilmem Açısından	7	4	13	38	49	4,06	90,2
20 Müsabakada Ortaya Koyduğum Performanstan Dolayı	7	20	17	48	19	3,47	77

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmamızda Elit Okçuların doyum puanları bayan $80,18 \pm 12,91$ ve erkek $75,15 \pm 13,75$ ile bayanlarda yüksek doyum puanı, erkeklerde yeterli doyum puanı düzeyinde çıkmıştır. Dalkilic M. Cimen Z., ve Ramazanoğlu F.,nin, Farklı bölgelerde görev yapmakta olan beden eğitimi ve spor öğretim elemanlarının iş doyum düzeylerinin incelenmesi konulu araştırmalarında, erkeklerin kadınlara oranla iş doyumunun daha yüksek olduğu, bekarların evlilere göre işlerinden daha çok doyum aldığı anlaşılmaktadır. [4] Araştırma bulgularımıza benzer şekilde Ramazanoğlu ve Çoban'ın elit taekwondocularda yaptıkları araştırmada doyum puanını $81,90$ olarak bulmuşlardır. [8] Bir başka araştırmada Korkmaz ve arkadaşlarının Süper lig'de mücadele eden masa tenisi sporcularında, sporcuların almış oldukları doyum puanı $75,3$ olarak bulunmuştur. [1]

Araştırma bulgularına göre okçuların en düşük doyum puanı ücret ile ilgilidir. “Okçuluk Sayesinde Sağladığım Maddi Kazanç Bakımından” (DP:72,4), anket sorusuna yeterli doyum seviyesinde cevap vermiş olmalarına rağmen anket genelinde en düşük doyum seviyesi göstermiştir. Ramazanoğlu F, Çoban B .,Tarafindan “Elit taekwondocuların spor doyum düzeylerinin belirlenmesi” isimli çalışmada ücret ile ilgili olarak doyum puanı DP=37.47 bulunmuştur. [9]

Araştırmada doyum düzeyinde, cinsiyetlere göre ve sporcuların okul türlerine göre ölçek puanları anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Yapılan karşılaştırmalarda devlet okulu $79,60 \pm 12,24$, özel okul $70,81 \pm 15,38$ ve diğer okullar $72,50 \pm 20,02$ puan olup aralarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Devlet okulundan mezun ya da okuyanların ölçek puanları, özel okul ve diğer okullarda olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Spor yapma yaşı ve spora teşvik açısından ölçekten alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Araştırmamıza benzer şekilde, Yerlisu ve Çelenk 'in “liglerde görev yapan voleybol antrenörlerinin iş doyum düzeylerinin değerlendirilmesi” isimli araştırmalarında, antrenörlerin eğitim düzeylerine göre iş doyum düzeylerinde, boyutlar incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. [10] Dalkilic, M ve Atasoy,M'nin yapmış olduğu çalışmada ve Gürbüz ve Koçak'ın çalışmalarında da, antrenörlerin iş doyumunu düzeyi, cinsiyet ve yaşa göre anlamlı farklılık göstermemektedir. [3,8]

Okçuların anket sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde en yüksek doyum seviyesinde devlet okullarına devam eden, spor yaşları 6-10 yıl ve gençler kategorisinde yarışan bayan sporcuların buldukları görülmüştür. Okçularda 11 yıl ve üzeri spor yaşı olan sporcuların doyum seviyeleri “yeterli seviyede” olmasına rağmen anketin genel doyum seviyeleri incelendiğinde düşük bulunmuştur. Buna göre spor yaş değişkeninin artmasının sporcular üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Teşvik edenler incelendiğinde en yüksek doyum seviye puanı “aile” olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar incelendiğinde okçuluk branşının tercih edilmesinde devlet okullarında öğrenim gören, aileleri tarafından teşvik edilmiş bayanların daha yoğun bulunduğu ve gençler kategorisinde en yüksek doyum seviyesinin olduğu söylenebilir.

Teşekkür

Araştırmamıza katılan değerli okçularımıza ve Antrenörlerine Teşekkür ederiz.

REFERANSLAR

- [1] [home.uludag.edu.tr/users/fkorkmaz/arastirmadosya/masatenisi.doc.02.04.2012 .23:59]
- [2] Başaran, İ E [1991].Örgütsel Davranış, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara
- [3] Dalkilic, M ve Atasoy,M. [2016] Youth And Sports Organization Of Employee Job Satisfaction The Coach. AustralianJournal of Basic andAppliedSciences, 10(8) .Pages: 60-67
- [4] Dalkilic M., Cimen Z.,ve Ramazanoglu F [2015] . Job Satisfaction of Physical Education Lecturers Working in Turkey. Anthropologist, 20(3): 636-642 .
- [5] Dawis R,Weiss D J, England G W, Lofquist L H [1967]. Manuel For The Minnesota Satisfaction Qestionnarie Minnesota Studies in Vocational Rehabilitation XXII, Minneapolis: University of Minesota, Industrial Relations Center Wold Adjustment Project.
- [6] Erdoğan, İ [1996].İşletme Yönetiminde Örgütsel Davranış.,Avcıol Basım Yayın, s. 245, İstanbul
- [7] Gillet B, Schwab O B[1975]: Convergent and Descriptive Index and Minnesota Satisfaction Scale. Journal of Applied Psychology Vol:60.
- [8] Gürbüz B, Koçak S [2003].Devlet ve Özel Sektörde Çalışan Antrenörlerin İş Tatmin Düzeylerinin Cinsiyete ve İş Deneyimine göre Karşılaştırılması: Ankara İlinde Bir Uygulama, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi Ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi, 10-11 Ekim, Ankara
- [9] Ramazanoğlu F, Çoban B [2004]. Elit Taekwondocuların Spor Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 14, Sayı: 2, Sayfa: 321-330.
- [10]Yerlisu T ve Çelenk B [2008]. Liglerde Görev Yapan Voleybol Antrenörlerinin İş Doyum Düzeylerinin Değerlendirilmesi Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 2008, VI [2] 87-93
- [11]Yılmaz N [1996]. Hava Harp Okullar Komutanlığındaki Okul Yöneticilerinin İş Doyumu, Yüksek Lisans Tezi. A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara